

โกวิท ชาญวิทยาพงศ์.

เศรษฐกิจไทยภายใต้ระเบียบการเงินโลกที่เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป (?) = Thai Economy under Monetary World Order that Arose, Existed, Disappearing (?).

1. ไทย -- ภาวะเศรษฐกิจ.
2. ไทย -- นโยบายเศรษฐกิจ.
3. สหรัฐอเมริกา -- ภาวะเศรษฐกิจ.
4. สหรัฐอเมริกา -- นโยบายเศรษฐกิจ.
5. นโยบายการเงิน -- สหรัฐอเมริกา.
6. วิกฤตการณ์ทางการเงิน.
7. การเงินระหว่างประเทศ -- กฎหมายและระเบียบข้อบังคับ.

HC445

ISBN 978-616-602-136-3

ลิขสิทธิ์ของรองศาสตราจารย์ ดร.โกวิท ชาญวิทยาพงศ์

สงวนลิขสิทธิ์

ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 1 เดือนสิงหาคม 2567

จำนวน 150 เล่ม

จัดพิมพ์และจัดจำหน่ายโดยสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต

99 หมู่ 18 อาคารโรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ชั้น 2 ห้อง 205

ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 12121

โทร. 085-112-6081, 085-112-6968

<http://thammasatpress.tu.ac.th>, e-mail: unipress@tu.ac.th

พิมพ์ที่โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ภาพปก: ชัยวัฒน์ สุวัฒน์รัตน์

ราคาเล่มละ 270.- บาท

ประเภท

วิธีการใช้งาน

คำแนะนำในการใช้หรือการเก็บรักษา

ค่าเตือน/ข้อห้ามใช้/ข้อควรระวัง

วันเดือนปีที่หมดอายุ

หนังสือ

ใช้เพื่ออ่าน

ควรเก็บในที่พ้นแสงแดด ควรเก็บในที่แห้ง

ห้ามวางไว้ใกล้ไฟ/ห้ามเปียกน้ำ

พ.ศ. 2573

สารบัญ

สารบัญตาราง	(10)
สารบัญรูป	(11)
คำนำ	(13)
กิตติกรรมประกาศ	(14)
List of Abbreviations and Acronyms	(15)
อารั่มภบท	(18)

บทที่ 1 สังคมและเศรษฐกิจประเทศไทย **1**

1.1 สมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์	1
1.2 การวางรากฐานทางเศรษฐกิจปี 1947-1958 (พ.ศ. 2490-2501)	6
1.3 การพัฒนาอย่างก้าวกระโดด (1958-1973) (พ.ศ. 2501-2516)	7
1.4 ช่วงวิกฤตการณ์น้ำมัน (1974-1985) (พ.ศ. 2517-2528)	10
1.5 เศรษฐกิจประเทศไทยช่วงปี 1985-ปัจจุบัน (พ.ศ. 2528-ปัจจุบัน)	12
1.5.1 สภาวะเศรษฐกิจไทย	12
1.5.2 การพัฒนาอุตสาหกรรมและการหารายได้ภาครัฐ	13
1.5.3 การเปิดเสรีด้านการเงินในปี 1990	13
1.5.4 การขาดดุลบัญชีเดินสะพัด	18
1.6 ปัจจัยที่ทำให้เงินทุนไหลไปสู่ประเทศเกิดใหม่	19
1.6.1 ปัจจัยผลักดันจากประเทศเจ้าของทุนและปัจจัยภายนอก	19
1.6.2 ปัจจัยดึงดูดของประเทศที่เป็นแหล่งรับเงินทุน	22
1.7 ผลทางเศรษฐศาสตร์มหภาคของเงินทุนไหลเข้า	25
1.7.1 การสะสมของสำรองเงินตราต่างประเทศและผล	25
1.7.2 การขาดดุลบัญชีเดินสะพัดมากขึ้น	25
1.7.3 การมีกิจกรรมทางธุรกิจเพิ่มขึ้นมากผลักดันเงินเพื่อ	25
1.7.4 NPL กับการปล่อยกู้ที่เติบโตอย่างมโหฬาร	26
1.7.5 รายได้รัฐบาลลดลง: น้ำดตอผุด	26
1.8 ปัจจัยทวิสถานะขยายตัว-หดตัวของวัฏจักร	26
1.8.1 มีชี้ออกจากภายนอกและนโยบายรัฐบาลไม่น่าเชื่อถือในช่วงใกล้เกิดวิกฤต	27
1.8.2 การเปิดเสรีทางการเงินเต็มที่อยู่อย่างฉับพลัน	27
1.8.3 ปัญหาคุณธรรมวิบัติ และการเลือกที่เป็นภัยในธุรกิจธนาคาร	
สถาบันการเงินอื่น ๆ	28

1.8.4	การขาดการตรวจสอบและการควบคุมสถาบันการเงิน	31
1.8.5	ราคาและค่าจ้างที่มีความหนืด (Rigidity)	31
1.8.6	พฤติกรรมตามกันในส่วนชองนักลงทุน	31
1.8.7	ลักษณะของกิจการ กู้สั้น ปล่อยยาว (Mismatch of Funds)	32
1.9	ผลของวิกฤตเศรษฐกิจไทย	33
1.9.1	ต่างชาติถอนการให้กู้ยืม อารุททางการเงิน	33
1.9.2	วิกฤตธนาคารพาณิชย์ (Banking Crises)	33
1.9.3	จุดสะดุดและการถล่มลงของอุปสงค์มวลรวม (Stumble Over and Collapse of Aggregate Demand)	34
1.9.4	เงินไหลออกเพื่อปกป้องผลประโยชน์และเก็งกำไร	35
1.10	ความผันผวนทางเศรษฐกิจของประเทศไทยและประเทศกำลังพัฒนา	36
1.11	นโยบายและปัจจัยในการพัฒนาเศรษฐกิจกับความไม่สามารถรับมือกับช็อก จากภายนอกประเทศ	37
	คำถามท้ายบทที่ 1	42
	บรรณานุกรม	43

ช่วงที่ 1: เกิดขึ้น

บทที่ 2	US: ประสบการณ์จากปัญหาการเงิน การสถาปนาโครงสร้าง แห่งอำนาจ สูการเป็นผู้เขียนระเบียบด้านการเงินของโลก	47
2.1	นวัตกรรมการเงินในช่วงปลายศตวรรษที่ 18	51
2.1.1	ธนาคารของประเทศสหรัฐอเมริกาแห่งแรกปี 1791-1811	51
2.1.2	ธนาคารของประเทศสหรัฐอเมริกาแห่งที่สองปี 1816-1841	56
2.1.3	กฎหมายการธนาคารแห่งชาติ ปี 1863 และ ปี 1864 (National Banking Acts of 1863 and 1864)	60
2.2	ระบบธนาคารกลางของประเทศสหรัฐอเมริกาปี 1913	67
2.3	The Federal Reserve Bank of New York (FRBNY)	
	ศูนย์กลางการเงินนโยบายการเงิน	70
2.3.1	การเงินนโยบายการเงิน	71
2.3.2	ตลาดเงินกู้ระยะสั้น (Short-term loan market)	71
2.3.3	ตลาดพันธบัตร	72
2.3.4	ตลาดเงินตราต่างประเทศ	74
	คำถามท้ายบทที่ 2	76
	บรรณานุกรม	77

บทที่ 3 วิกฤตเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ (Great Depression)	79
3.1 ก่อนเกิดวิกฤต Great Depression ขณะเกิดและหลังเกิดวิกฤต	81
3.2 การสถาปนาองค์กรที่เป็นเสาหลักอำนาจของประเทศสหรัฐอเมริกา	83
3.3 กฎหมายควบคุมพฤติกรรมการเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์	84
3.4 กฎหมายสำรองทองคำปี 1934 (The Gold Reserve Act of 1934)	85
3.5 กำเนิด Bretton Woods System, IMF และ IBRD	
การสร้างอุปสงค์เทียมให้ดอลลาร์ครั้งที่ 1	87
คำถามท้ายบทที่ 3	89
บรรณานุกรม	90
บทที่ 4 US สร้างความแข็งแกร่งให้ดอลลาร์ด้วยสนธิสัญญา ข้อตกลง	91
4.1 การพุงค่าเงินดอลลาร์ด้วย Special Drawing Rights (SDR) ที่ IMF	91
4.1.1 ปัญหาดอลลาร์อ่อนค่าในช่วง Bretton Woods	92
4.1.2 การแก้ปัญหาด้วย SDR	93
4.2 ข้อตกลง Petrodollar การสร้างอุปสงค์เทียมให้ดอลลาร์ครั้งที่ 2	95
4.3 การทำให้ดอลลาร์เป็นที่ยอมรับอย่างแพร่หลายด้วย FL	97
คำถามท้ายบทที่ 4	100
บรรณานุกรม	101
บทที่ 5 วิกฤตเศรษฐกิจละตินอเมริกา (Latin Crisis)	103
5.1 การเปิดเสรีเงินทุนก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจละตินอเมริกาปี 1982	104
5.2 ขณะเกิด หลังเกิดวิกฤตเศรษฐกิจละตินอเมริกา และเหตุสะตุ	108
5.3 การผลักดันวิกฤตออกนอกประเทศสหรัฐอเมริการะหว่างปี 1982-1989	111
คำถามท้ายบทที่ 5	113
บรรณานุกรม	114
บทที่ 6 วิกฤตเศรษฐกิจเอเชีย (Asian Crisis)	115
6.1 การเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์ BIS ของ BASEL และการเปิดเสรีทางการเงิน (FL)	116
6.2 เหตุการณ์ก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจเอเชีย (Asian Crisis) ปี 1997 เหตุสะตุ	119
6.3 ขณะเกิดวิกฤตและหลังเกิดวิกฤต	121
6.4 ความผันผวนทางเศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนา	123
คำถามท้ายบทที่ 6	125
บรรณานุกรม	126

ช่วงที่ 2: ตั้งอยู่

บทที่ 7 การปรับบทบาท กฎหมายภายใน ข้อตกลงระหว่างประเทศและ วัฏจักรเศรษฐกิจ เพื่อขยายและรักษาอำนาจ	127
7.1 การยกเลิก GSA และตรา GLBA แทนในปี 1999 เพื่อการแข่งขันทางธุรกิจธนาคารพาณิชย์	127
7.2 กฎหมายธนาคารในประเทศเล็ก: กรณีประเทศไทย	133
คำถามท้ายบทที่ 7	138
บรรณานุกรม	139
บทที่ 8 วิกฤต Subprime (Subprime Crisis)	141
8.1 เหตุการณ์ก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ Subprime (Subprime Crisis) ขณะเกิดและหลังเกิดวิกฤต	142
8.2 ขณะเกิดและหลังเกิดวิกฤต	146
8.3 นวัตกรรมทางการเงินกับปัญหาที่ซับซ้อนเกินคาด	150
8.4 ปัจจัยกำหนดวิกฤตเศรษฐกิจ	151
คำถามท้ายบทที่ 8	156
บรรณานุกรม	157
บทที่ 9 การเกิดขึ้นและการตั้งอยู่ของผู้มีอิทธิพลต่อโลก	159
9.1 กลยุทธ์การสร้างเสถียรภาพแห่งการเป็นผู้เขียนระเบียบการเงินโลก: สถาบันภายในและสถาบันระหว่างประเทศ	162
9.2 ทำไมประเทศต่าง ๆ จึงต้องทำตามระเบียบที่ประเทศสหรัฐอเมริกาวางไว้	162
9.3 การแก้ปัญหาภายในของเจ้าของสกุลเงินสำรองของโลก กับความผันผวนทางเศรษฐกิจโลก	165
คำถามท้ายบทที่ 9	167
บรรณานุกรม	168

ช่วงที่ 3 ดับไป (?)

บทที่ 10 สภาวะทางการเงินของประเทศสหรัฐอเมริกาหลัง 2008	169
10.1 การพิมพ์เงินและกดอัตราดอกเบี้ยใกล้ศูนย์เป็นเวลานาน	170
10.2 การพิมพ์เงินโดย Fed การสร้างเงินในระบบธนาคารพาณิชย์และ การเปลี่ยนเป็นสินทรัพย์ กับ FL	175
10.3 การลดดอกเบี้ยให้ต่ำอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานานไม่ยกระดับรายได้	182
10.3.1 นโยบายการเงินระยะยาวมีประสิทธิผลต่ำ	182

10.3.2 ธนาคารพาณิชย์ปรับพฤติกรรม	184
10.3.3 ความคาดหวังของนักลงทุนทำให้เกิด Reverse Yield	186
คำถามท้ายบทที่ 10	188
บรรณานุกรม	189
บทที่ 11 US: ปัญหาเศรษฐกิจช่วงอำนาจเสื่อม การแก้ไขก่อปัญหาใหม่	191
11.1 การพิมพ์เงินอย่างมากโดยไม่มีต้นทุน คือความไม่มั่นคง	191
11.2 ความเหลื่อมล้ำและผลิตภาพที่ลดลง	195
11.3 ความเปราะบางของตลาดเงินกู้ระยะสั้น (REPO)	199
11.4 ความเปราะบางของตลาดอนุพันธ์ (Derivatives Market)	201
11.5 ความเปราะบางของตลาดพันธบัตรรัฐบาล (Government Bonds)	209
11.6 De-dollarization และ BRICS	213
11.7 ความขาดแคลนทรัพยากร ความตึงเครียด การใช้จ่ายด้านการทหาร	220
คำถามท้ายบทที่ 11	222
บรรณานุกรม	223
บทที่ 12 ระเบียบการเงินโลกจะอยู่หรือจะไป	227
12.1 กลยุทธ์สองกลยุทธ์แห่งการควบคุม	227
12.2 ประเทศจีนกับความต้องการเป็นมหาอำนาจต่างขั้ว	229
12.3 ประเทศสหรัฐอเมริกากับการทำให้สถานภาพของตนเองเสื่อม	232
12.4 ระเบียบการเงินโลกปัจจุบันจะคงอยู่หรือจะเปลี่ยนไป	241
12.5 สรุป	251
คำถามท้ายบทที่ 12	258
บรรณานุกรม	259
ภาคผนวก	
ผนวกที่ 1 The Mississippi Bubble และการสร้างเงินกระดาษครั้งแรก	262
ผนวกที่ 2 การส่งผ่านวิกฤตการเงิน (Financial Crises Propagations) ที่สำคัญ ๆ	265
ผนวกที่ 3 กฎหมาย GSA ของประเทศสหรัฐอเมริกา	266
ผนวกที่ 4 Gramm-Leach-Bliley Act of 1999	266
ผนวกที่ 5 Transmission Mechanism กรณีนโยบายการเงินแบบผ่อนคลาย	267
ผนวกที่ 6 การขาดดุลการค้ากับประเทศจีน	269
บรรณานุกรม	270
INDEX	271

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	ประเทศที่ทำสนธิสัญญาเหมือนกับสัญญาเบาว์ริง	4
ตารางที่ 2	ลำดับตลาดตราสารหนี้ทั้งหมดในประเทศ (T=Trillions)	74
ตารางที่ 3	M&As ใน EEA	128
ตารางที่ 4	จำนวนธนาคารในและระหว่างประเทศทั้งหมดที่ทำ M&As	128
ตารางที่ 5	แรงขับเคลื่อนและเหตุผลที่พอใช้ได้ของการทำ M&As	129
ตารางที่ 6	ลักษณะวิกฤตเศรษฐกิจในแบบจำลอง 4 รุ่น	151
ตารางที่ 7	การสร้างเงินฝากที่มีอัตราเงินสดสำรองตามกฎหมายเท่ากับ 20% ($m = 5$)	179
ตารางที่ 8	การสร้างเงินฝากที่มีอัตราเงินสดสำรองตามกฎหมายเท่ากับ 10% ($m = 10$)	179
ตารางที่ 9	การสร้างเงินฝากที่มีอัตราเงินสดสำรองตามกฎหมายเท่ากับ 1% ($m = 100$)	180
ตารางที่ 10	ธนาคาร 30 อันดับแรกตามมูลค่าอนุพันธ์ (Derivatives) ณ 30-06-2023	204
ตารางที่ 11	ประเทศที่มีสัดส่วนประชากรดิจิทัลมากที่สุดในโลกปี 2023	239

สารบัญรูป

รูปที่ 1	GDP (Current US\$) ประเทศสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น จีน และไทย (พันล้าน \$)	21
รูปที่ 2	GDP ประเทศไทย, ประเทศฟิลิปปินส์, ประเทศเวียดนาม	36
รูปที่ 3	เงิน Greenback ที่ซื้อขายในประเทศสหรัฐอเมริกาช่วง Civil War	61
รูปที่ 4	อัตราดอกเบี้ยนโยบายแท้จริงของ US (Effective Federal Funds Rate)	107
รูปที่ 5	GDP per cap ประเทศไทย, ประเทศฟิลิปปินส์, ประเทศเวียดนาม	123
รูปที่ 6	กราฟปริมาณเงิน M2 ของประเทศสหรัฐอเมริกา	133
รูปที่ 7	สรุปเหตุการณ์การดำเนินการของประเทศสหรัฐอเมริกา	161
รูปที่ 8	ฐานเงิน (money base)	170
รูปที่ 9	การกั๊ยืมระหว่างธนาคาร	182
รูปที่ 10	IS-LM กรณี Liquidity Trap	182
รูปที่ 11	ตัวเงินคลังอายุ 3 เดือน	184
รูปที่ 12	Yield 10-2 Years ประเทศสหรัฐอเมริกา	186
รูปที่ 13	ปริมาณ M2 ในช่วงปี 2005-2022	194
รูปที่ 14	การกระจายรายได้ครัวเรือนแสดงโดย GINI coefficient ของประเทศสหรัฐอเมริกา	195
รูปที่ 15	ความเหลื่อมล้ำช่วงแรกปี 1990	196
รูปที่ 16	ความเหลื่อมล้ำช่วงหลังปี 2021	196
รูปที่ 17	เปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงในผลิตภาพการผลิตเฉลี่ยในช่วงเวลาต่าง ๆ	197
รูปที่ 18	ผลิตภาพแรงงานและค่าจ้างแท้จริงต่อชั่วโมง	198
รูปที่ 19	Overnight Repurchase Agreements (ORA)	200
รูปที่ 20	House of Cards	207
รูปที่ 21	ระเบิดเวลาที่ Fed	209
รูปที่ 22	ระเบิดเวลาหนี้สาธารณะที่กระทรวงการคลังของประเทศสหรัฐอเมริกา	211
รูปที่ 23	ค่าใช้จ่ายปัจจุบันของรัฐบาลกลางประเทศสหรัฐอเมริกาในรูปดอกเบี้ย	211
รูปที่ 24	หนี้ของรัฐบาลกลางสหรัฐอเมริกา	212
รูปที่ 25	การแข่งขันเพื่ออำนาจ	220
รูปที่ 26	ค่าใช้จ่ายด้านการทหารของประเทศสหรัฐอเมริกาเปรียบเทียบกับประเทศอื่น	220
รูปที่ 27	Belt and Road Initiative expansion plans	231

รูปที่ 28	การพัฒนาของประเทศไทยกับการพัฒนาของสหรัฐอเมริกา	238
รูปที่ 29	คลื่นอำนาจของสหรัฐอเมริกากับกิจกรรมที่ทำในช่วงเกิดขึ้น ตั้งอยู่และดับไป (?)	240
รูปที่ 30	Transmission of Monetary Policy	267
รูปที่ 31	นโยบายการเงินที่มีเงินสำรอง (reserve) จำกัด (FFR=Federal Funds Rate)	267
รูปที่ 32	นโยบายการเงินที่มีเงินสำรอง (reserve) เหลือเพื่อ (FFR=Federal Funds Rate, IORB=interest on reserve balance)	268
รูปที่ 33	การขาดดุลการค้าของสหรัฐอเมริกากับประเทศไทย	269